

Kristian Jerimiassen,
Medlem af Inatsisartut, Inuit Ataqatigiit

Besvarelse af § 37 spørgsmål nr. 182/2021 vedrørende vintersolhverv

21-12-2021
Sagsnr. 2021 - 21748
Akt nr. 18710773
Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Email: ikin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Kære Kristian Jerimiassen,

Tak for dine spørgsmål, som du har stillet i henhold til Inatsisartuts forretningsorden. Jeg vil besvare dem herunder.

Spørgsmål 1:

Har Naalakkersuisut planer om at udnævne vintersolhverv til helligdag?

Svar:

Det er i Naalakkersuisuts interesse, at vintersolhverv fejres nationalt, da det er en vigtig dag, som vores forfædre fejrede. Det er glædeligt, at man de seneste år er begyndt at genoplive fejringen af dagen forskellige steder rundt omkring i landet.

Ved helligdage forstås almindeligvis dage, som har en særlig religiøs eller åndelig betydning. Vores eksisterende helligdage er eksempelvis forankret i folkekirkens forståelse af helligdage, som knytter sig til den evangelisk-lutherske lære. Det er imidlertid vurderingen, at man lovgivningsmæssigt også kan udnævne andre dage til helligdage, uden at disse skal have en tilknytning til folkekirken.

I henhold til Cirkulære nr. 3/92 om tjenestefrihed for personale ansat i Grønland under Grønlands Hjemmestyre og kommunerne i Grønland betragtes Grønlands Nationaldag som hel søgnehelligdag for tiden mellem klokken 00.00 og 24.00. En søgnehelligdag er en helligdag som falder på en hverdag.

Hvis vintersolhverv skal gøres til en helligdag med de retlige konsekvenser, der normalt følger heraf, herunder konsekvenser for erhvervslivet, vurderes det, at det kræver lovgivning herom. Det vil i den forbindelse være nødvendigt nærmere at klarlægge eventuelle juridiske spørgsmål relateret til dette, og de økonomiske og administrative konsekvenser vil også skulle undersøges nærmere.

For Naalakkersuisut er det ikke afgørende, om der bliver tale om en egentlig helligdag, men at dagen kan markeres i form af en fridag. Naalakkersuisut vil gerne undersøge mulighederne for at realisere dette, herunder afdække de økonomiske og administrative konsekvenser.

Spørgsmål 2:

Såfremt vintersolhverv bliver helligdag, vil det så blive en fridag?

Svar:

Indledningsvis skal det bemærkes, at det forhold, at en dag er en helligdag, ikke automatisk medfører, at det er en fridag, om end det normalt forholder sig sådan. Det skal i denne forbindelse også bemærkes, at det forhold, at der er tale om en fridag, ikke

nødvendigvis betyder, at det også er frihed med løn. Dette vil være et aftalemæssigt spørgsmål.

Naalakkersuisut kan desuden oplyse, at det i vid grad er fastsat i overenskomsterne på arbejdsmarkedet, hvornår man har fri. Overenskomstafdelingen under Departementet for Finanser, som ressortmæssigt har ansvar for aftale- og overenskomstforhold, har på forespørgsel i anden anledning oplyst, at "adkomst til en fridag kan ske ad flere veje, da det kommer an på, hvad der tænkes med en fridag.

Det mest indgribende vil være en national fridag, der omfatter hele arbejdsmarkedet dvs. både det private og det offentlige, hvor der gives tjenestefri med løn. Det vil som udgangspunkt kræve en lovmæssig forankring med den altomfavnende proces en ny lov kræver. De økonomiske konsekvenser ved sådan en løsning vil overslagsmæssigt koste ca. 0,5% af bruttonationalproduktet. Det svarer til ca. 100 mio. kr. i 2020 tal. Dertil skal forudses et direkte tab af konkurrenceevne for den private sektor.

En mindre indgribende tilgang vil være en fridag, der kun omfatter det offentlige arbejdsmarked. Hvis der tages udgangspunkt i overenskomstområdet, vil det skulle forhandles ind i de gældende overenskomster og kan så samles i et cirkulære på samme måde som i 1992. Dengang var der forud skabt en samordning i de gældende aftaler. Pt. sker forhandlingerne typisk hvert 4. år men hvor hver organisation har sit eget forhandlingstidspunkt. En måde det så skulle gøres på ville være at forhandle det på én gang med samtlige organisationer. Det vil imidlertid bryde med den eksisterende forhandlingscyklus. Der vil skulle udarbejdes et mandat fra Naalakkersuisut foruden tilslutning fra kommunerne. Såfremt det offentlige indfører en fridag, vil det skabe et pres på den private sektor for at indføre en lignende fridag.

En sidste måde er at gøre det udelukkende ved cirkulære. Men uden bagvedliggende aftalehjemmel vil det være en skrøbelig fremgangsmåde. Uden fuld offentlig tilslutning vil det også kunne skabe en skævhed mellem centraladministration, underliggende enheder og kommuner."

En indførelse af fridag vil i givet fald forudsætte inddragelse af arbejdsmarkeds parter.

Sammenfattende kan det siges, at spørgsmålet om, hvorvidt det skal være en fridag, vil afhænge af, hvad der ønskes, uanset om det sker ved lovgivning, aftaleindgåelse eller cirkulære.

Spørgsmål 3:

Hvornår bliver vintersolhverv helligdag?

Svar:

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 1.

Det kan i øvrigt oplyses, at vintersolhverv allerede bliver markeret forskelligt fra sted til sted. Og i henhold til Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 26 af 11. november 2008 om flagdage fremgår den 21. december som en officiel flagdag, hvorfor alle offentlige bygninger er forpligtet til at hejse flaget den dag.

De officielle flagdage er nationale mærkedage, hvorfor Grønlands Selvstyre hejser flaget på den nævnte dag.

Inatsisartut besluttede den 28. november 2018, at "årets korteste" dag skulle udråbes som en officiel mærkedag jf. EM2018/166.

Mærkedage er ikke juridisk defineret. Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har dog i deres betænkning for EM2018/166 defineret dette: "En mærkedag er en dag, hvor man fejrer årsdagen for en bestemt begivenhed eller søger at skabe

opmærksomhed om et bestemt emne. Mærkedage spænder bredt i deres ophav og formål – fra personlige mærkedage til politiske, kommercielle eller religiøse mærkedage”.

Med venlig hilsen

Peter Olsen